

Europeiska kommissionen

TSE färdplan

Bryssel den 15.07.2005

KOM (2005) 322 slutlig

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	4
2.	Ändringar på kort och medellång sikt (2005–2009)	5
2.1.	Specificerat riskmaterial.....	5
2.1.1.	Gällande lagstiftning	5
2.1.2.	Framtida val av vägledande principer	5
2.2.	Utfodringsförbud.....	6
2.2.1.	Gällande lagstiftning	6
2.2.2.	Framtida val av vägledande principer	6
2.3.	Övervakningsprogram.....	7
2.3.1.	Nötkreatur	8
2.3.2.	Får och getter.....	9
2.3.3.	Hjorddjur.....	10
2.4.	Indelning av länder efter BSE-risk.....	10
2.5.	Översyn av riktlinjerna för utslaktning vid TSE hos får och getter	11
2.5.1.	Gällande lagstiftning	12
2.5.2.	Framtida val av vägledande principer	12
2.6.	Utslaktning av kohorter av nötkreatur.....	13
2.6.1.	Gällande lagstiftning	13
2.6.2.	Framtida val av vägledande principer	13
2.7.	Restriktionerna i Förenade kungariket	14
2.7.1.	Gällande lagstiftning	14
2.7.2.	Framtida val av vägledande principer	14
3.	Ändringar på lång sikt (2009 - 2014).....	15
3.1.	Övervakning	15
3.2.	Specificerat riskmaterial.....	15
3.3.	Certifiering av besättningar.....	15
3.4.	Genetisk resistens hos getter	16
4.	alternativa scenarier om den positiva tendensen inte fortsätter	16
5.	Slutsatser	17

6. Annex I..... 18

7. Annex II: Monitoring data 21

8. Annex III: costs linked to the surveillance programme 23

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

...

Ärende: TSE-färdplan

1. INLEDNING

Kommissionen har vid flera tillfällen diskuterat med medlemsstaterna och Europaparlamentet vilka nya steg som skulle tas när det gäller olika punkter i BSE-politiken, t.ex. specificerat riskmaterial, utfodringsförbud och testningsålder.

Vi har nu kommit till ett stadium där ändringar av vissa åtgärder skulle kunna göras om den positiva tendensen fortsätter och de vetenskapliga förutsättningarna finns, utan att det går ut över konsumenternas hälsa eller utrotningen av BSE. Det finns redan olika indikatorer som tyder på en gynnsam tendens i BSE-epidemin och en klar förbättring av situationen på senare år som en följd av de riskreducerande åtgärder som vidtagits. Dessutom visar rapporter från kontrollbesök att genomförandet av BSE-kraven i medlemsstaterna har förbättrats. De viktigaste indikatorerna framgår av diagram 1–3 i bilaga I.

Det har generellt skett en betydande minskning av antalet fall av sjukdomen i hela EU (ca 850 BSE-fall 2004 i EU-25 jämfört med 2129 BSE-fall 2002 i EU-15). Detta visar tydligt den nedåtgående tendensen för positiva BSE-fall som påvisats under de senaste fyra åren, med en 35-procentig minskning sedan 2002. Minskningen av antalet fall per födelsekohort sedan 1996 framgår av diagram I i bilaga I.

Diagram 2 i bilaga I visar födelseåret för de positiva BSE-fall som påvisats sedan 2001, förutom Förenade kungariket. Kurvans topp och den efterföljande nedåtgående tendensen visar att den huvudsakliga smittan genom foder under åren 1994–1995 följdes av en drastisk minskning som en följd av de BSE-åtgärder som vidtagits, t.ex. delvis utfodringsförbud 1994 och totalt utfodringsförbud 2001. Konsekvenserna av det totala utfodringsförbudet 2001 kan bara bedömas under de kommande åren, då den genomsnittliga inkubationsperioden för BSE ligger på 6–8 år.

Diagram 3 i bilaga I visar att genomsnittsåldern för de positiva fallen hos friska, slaktade djur i EU-15 steg från 76,2 månader 2001 till 95,0 månader 2004; 2004 var genomsnittsåldern för de positiva fallen hos friska, slaktade djur i de nya medlemsstaterna 79,9 månader. Detta tyder på att smittan skedde under en väl avgränsad period i det förflutna, långt innan de stränga BSE-åtgärderna trädde i kraft på EU-nivå.

Mot bakgrund av den förbättrade situationen har kommissionen tagit detta initiativ för att lägga fram en färdplan för BSE-strategin på kort, medellång och lång sikt.

All uppmjukning av bestämmelserna på grundval av den vetenskapliga bedömningen bör inledas av en öppen diskussion med alla berörda parter och stödjas av en stark kommunikationsstrategi. Med tanke på de politiska konsekvenserna av de första och andra BSE-kriserna, kommer det utan tvivel kräva politiskt mod av medlemsstaterna om de vill mjuka upp de åtgärder som för närvarande används, även om de kan grunda sig på vetenskapliga rön. Vid fastställandet av strategin bör den största vikt läggas vid upprätthållandet av den höga nivå på konsumentskyddet som över åren byggts upp när det gäller förebyggande, kontroll och utrotning av de transmissibla spongiforma encefalopatierna. I denna process är det dock också viktigt att man inte glömmer andra hot mot djur- och folkhälsa som har dykt upp på senare år, t.ex. sjukdomar som SARS och nya varianter av aviär influensa. De kunskaper vi har pekar alltmer på att det finns behov av att på nytt överväga de nuvarande prioriteringarna inom området livsmedelssäkerhet och djurhälsa. De uppmuntrande tendenserna när det gäller BSE gör att det är på sin plats att tänka över möjligheterna att fokusera på dessa nya hot.

2. ÄNDRINGAR PÅ KORT OCH MEDELLÅNG SIKT (2005–2009)

2.1. Specificerat riskmaterial

Strategiskt mål:

Att försäkra sig om och bibehålla den nuvarande nivån på konsumentskyddet genom att fortsätta säkerställa säkert avlägsnande av specificerat riskmaterial, men ändra förteckning/ålder på grundval av de senaste vetenskapliga rönen

2.1.1. Gällande lagstiftning

Åtgärderna rörande specificerat riskmaterial är de viktigaste för att skydda folkhälsan. Den ursprungliga förteckningen över specificerat riskmaterial upprättades på grundval av vetenskapliga rön från före 1995 och försiktighetsprincipen. Sedan dess har den allmänna situationen förbättrats och nya vetenskapliga rön föreligger. Restriktionerna för användningen av specificerat riskmaterial omfattar ett förbud mot att använda sådana produkter för framställning av exempelvis talg, gelatin, kollagen och dikalciumfosfat för användning i livsmedel och foder.

2.1.2. Framtida val av vägledande principer

Alla ändringar av den aktuella förteckningen över specificerat riskmaterial bör baseras på de senaste vetenskapliga rönen, samtidigt som den nuvarande höga nivån på konsumentskyddet i Europeiska unionen behålls. Dessutom bör uppgifter från aktiv övervakning av BSE också användas vid översynen av de vägledande principerna för hantering av specificerat riskmaterial.

Den 27–28 april 2005 antog Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) ett yttrande om specificerat riskmaterial, där den talade för en höjning av den nuvarande åldersgränsen för central nervvävnad från 12 till 21 eller 30 månader, beroende på hur stor vikt man vill lägga vid de extremt sällsynta BSE-fall som påvisas hos unga djur. Enligt yttrandet skulle man kunna överväga en ändring av den nuvarande förteckningen över specificerat riskmaterial, i synnerhet åldersgränsen för avlägsnande av kotpelaren i första omgången.

Hur förteckningen över specificerat riskmaterial från får och getter skall se ut beror på resultatet av den riskbedömning som EFSA utför för närvarande.

I avvaktan på vetenskapliga råd när det gäller talg, kollagen och gelatin kommer det att fastställas närmare detaljer för kraven vid bearbetning av dessa råvaror, med möjligheter till en uppmjukning i jämförelse med de nuvarande kraven.

2.2. Utfodringsförbud

Strategiskt mål:

En uppmjukning av vissa åtgärder rörande det existerande totala utfodringsförbudet om vissa villkor är uppfyllda

2.2.1. Gällande lagstiftning

I juli 1994 blev det förbjudet att utfodra nötkreatur, får och getter med kött- och benmjöl av däggdjur. Detta delvisa förbud utvidgades den 1 januari 2001 till en total EU-omfattande suspendering när det gäller användningen av bearbetat animalt protein i foder i fråga om alla djur inom livsmedelsproduktionen med några undantag, t.ex. användning av fiskmjöl för icke-idisslare. Förekomst av förbjudna ingredienser av animaliskt ursprung i foder betraktas som ett brott mot utfodringsförbudet, d.v.s. det är nolltolerans som gäller.

2.2.2. Framtida val av vägledande principer

Vid en översyn av bestämmelserna i det nuvarande utfodringsförbudet bör man ta sin utgångspunkt i en riskanalys, men samtidigt ta hänsyn till befintliga kontrollverktyg för att utvärdera och säkerställa ett korrekt genomförande av detta utfodringsförbud.

2.2.2.1. Kontaminering från miljön (betmassa)

Analyser i Tyskland har visat att det ofta förekommer ben i betmassa (upp till 10 %) och att detta inte kan undvikas. Det troliga ursprunget till detta är benfragment från vilda djur i jorden, vilka klibbar fast vid betorna och hamnar i sockerbetsmassa som ges som foder till idisslare. Införandet av en toleransmarginal när det gäller förekomsten av benfragment i sockerbetsmassa och annat foder på grund av denna kontaminering från miljön kan först komma i fråga när en ordentlig riskbedömning har visat att det inte förekommit korskontaminering eller olaglig inkorporering av kött- och benmjöl.

2.2.2.2. Fiskmjöl

- Det är för närvarande förbjudet att använda fiskmjöl i foder avsett för idisslare och det finns också omfattande villkor rörande användning av fiskmjöl i foder avsett för andra djur än idisslare. För att se till att åtgärderna i högre grad baseras på riskanalys kan man tänka sig att införa en toleransmarginal för små mängder av fiskmjöl i foder för idisslare som en följd av korskontaminering. Syftet med en sådan toleransmarginal är att slippa de oönskade sidoeffekterna av fiskmjölsförbudet i fråga om utfodring av andra djur än idisslare, samtidigt som man respekterar hållningen i Europaparlamentet, där man för närvarande är emot att fiskmjöl används i foder för idisslare.
- Europaparlamentet förväntas genomföra en allmän diskussion om fiskmjöl i mitten av 2005. Vid ett beslut om en eventuell uppmjukning av fiskmjölsförbudet kommer hänsyn att tas till resultatet av diskussionerna i Europaparlamentet.

2.2.2.3. Avskaffande av bestämmelser om utfodringsförbud för andra djur än idisslare

Ytterligare framsteg när det gäller att skilja på olika animaliska proteiner som är specifika för vissa arter kan resultera i en ändring av bestämmelserna om användning av animaliska produkter i foder, särskilt proteiner från andra djur än idisslare med beaktande av förbudet mot återvinning mellan arter i förordning (EG) nr 1774/2002 (t.ex. kött- och benmjöl från fjäderfä till grisar). Vi har väntat på differentialtester sedan 2001. Den obligatoriska behandlingen av däggdjursproteiner vid 133 °C och 3 bar i 20 minuter resulterar i mycket små fragment av animaliska proteiner som är svåra att påvisa med hjälp av de nuvarande analysmetoderna.

I väntan på valideringen av särskiljande tester och resultaten av EFSA:s kvantitativa riskbedömning av hur stor risk som är förbunden med små mängder av kött- och benmjöl, kan det tänkas att man inför en toleransnivå när det gäller små mängder av kött- och benmjöl, utan att detta äventyrar de nuvarande utrotningsåtgärderna.

2.2.2.4. Talg

För närvarande finns det inga särskilda restriktioner som rör användningen av talg i foder (eller livsmedel) för att förhindra överföring av TSE. Restriktionen rörande användning av specificerat riskmaterial skall tillämpas tillsammans med kravet i förordning (EG) nr 1774/2002 på att utsmält fett skall vara renat så att det innehåller högst 0,15 % olösliga orenheter. Ett möjligt behov av framtida bestämmelser om talg, särskilt för användning i mjölkersättningar, är avhängigt av resultatet av den kvantitativa riskbedömningen.

2.3. Övervakningsprogram

Strategiskt mål:

Att minska antalet tester på nötkreatur och samtidigt fortsätta att mäta effektiviteten hos de vidtagna åtgärderna, och göra övervakningen mer målinriktad

2.3.1. *Nötkreatur*

2.3.1.1. Gällande lagstiftning

Fram till mitten av 2000 påvisades de flesta fallen genom traditionell passiv övervakning, d.v.s. undersökning och obligatorisk rapportering av djur med misstänkta sjukdomstecken eller kliniska BSE-symtom. Spårningen av BSE hos frisk, slaktad boskap under 2000 visade att det finns ett behov av aktiv övervakning, något som infördes i hela gemenskapen i början av 2001. Det aktiva övervakningsprogrammet blev fullt operationellt i juli 2001 och omfattar fortfarande följande:

- Testning av alla riskdjur över 24 månaders ålder (självdöda djur, nödslaktade djur och djur med kliniska tecken vid en besiktning före slakt).
- Testning av all frisk, slaktad nötkreatur på över 30 månader (totalt 10 miljoner djur om året).

I tabell 1 i bilaga II visas antalet testade djur sedan 2001 för de olika ålderskategorierna och olika kategorier (friska slaktdjur, riskdjur, självdöda djur).

För länder som har konstaterat att BSE finns i deras kreaturspopulation är målet med övervakningen att verifiera effektiviteten hos sådana kontrollåtgärder som utfodringsförbud och avlägsnande av specificerat riskmaterial, genom att man följer utvecklingen av antalet BSE-fall. I länder utan (nyligen påvisade) BSE-fall är dessutom det slutliga målet med övervakningen att dokumentera att förekomsten av BSE ligger under ett överenskommet tröskelvärde. Det bör också noteras att den aktiva BSE-övervakningen har bidragit till ett ökat förtroende hos konsumenterna och att det har spelat en roll i vissa medlemsstaters kommunikationsstrategi, trots att det inte rör sig om en åtgärd till skydd för folkhälsan. Dessutom har övervakningsresultaten gett sådana uppgifter som man behöver för att kunna bedöma om det finns behov av att ändra den nuvarande förteckningen över specificerat riskmaterial.

2.3.1.2. Framtida val av vägledande principer

a) Epidemiologiska överväganden

För att fastställa en strategi där fokus flyttas från det nuvarande testningssystemet till en långsiktig underhållsövervakning som baseras på systemet med gemenskapens referenslaboratorium, kan man komma att göra en översyn av övervakningsprogrammet under 2005 på grundval av resultaten av det pågående övervakningsprogrammet och kommande resultat från de fullständiga testningsprogrammen i de nya medlemsstaterna. Olika modeller för en sådan övergång bör analyseras tillsammans med epidemiologer och statistiker med hänsyn dels till ovannämnda mål, dels till kostnadseffektiviteten. Följande alternativ kan komma i fråga:

- En gradvis ökning av åldersgränsen med start hos friska, slaktade djur och självdöda djur. Ökningen av åldern skulle bero på resultaten av det pågående övervakningsprogrammet.

- En minskning av övervakningen av nötkreatur som är födda under år för vilka det finns statistiskt tillräckliga uppgifter om förekomsten av BSE, men med fokus på (senare) födelseår, för vilka endast begränsade uppgifter finns tillgängliga.

b) Bedömning av kostnadseffektiviteten

Samtidigt som man inte glömmer målet med övervakningen bör kostnaderna för övervakningsprogrammet vägas mot värdet av de uppgifter som inhämtas genom övervakningen. Närmare upplysningar om utgifterna har bifogats i bilaga II. I kostnaderna ingår kommissionens medfinansiering och de utgifter som medlemsstaterna finansierar¹.

I tabell 2 i bilaga II anges kostnaderna beräknat per konstaterat positivt fall i de olika åldersgrupperna. **Notera att kostnaderna för upptäckten av det enda positiva fall som påvisades under 2002 genom övervakningen av friska, slaktade djur i åldersgruppen 30–35 månader är 302 miljoner euro.**

2.3.2. Får och getter

2.3.2.1. Gällande lagstiftning

Förutom den obligatoriska undersökningen av och rapporteringen om får och getter som misstänks visa tecken eller kliniska symptom på TSE infördes ett aktivt övervakningsprogram i början av 2002. Sedan en get bekräftats ha BSE i början av 2005 omfattar den aktiva övervakningen följande:

- Testning av en minsta urvalsstorlek på upp till 10 000 får och 10 000 getter per medlemsstat av riskdjur på över 18 månader (självdöda djur, nödslaktade djur och djur med kliniska tecken vid en besiktning före slakt).
- Testning av 10 000 friska slaktade får på över 18 månader i medlemsstater med en stor population och ett statistiskt baserat men högt minimiantal friska, slaktade getter på över 18 månader. I de flesta medlemsstater testas alla friska, slaktade getter.

Den nuvarande, utbyggda övervakningen av getter kommer att få en översyn under andra halvan av 2005, och möjliggör en snabb och bättre uppskattning av förekomsten av BSE hos getter, så att man kan bedöma om den BSE-smittade get, född 2000, som slaktades i Frankrike 2002 var ett isolerat fall.

¹ Genomsnittskostnaden för ett BSE-snabbtest är budgeterad till 50 euro, varav 8 euro skjuts till av kommissionen.

2.3.2.2. Framtida val av vägledande principer

Den framtida övervakningen av får och getter är avhängig av den uppskattade förekomsten av BSE hos sådana djur, utifrån resultaten av den nuvarande utbyggda övervakningen av getter, resultaten av särskiljande testning av nya fall, och om möjligt, analys av tidigare TSE-fall. Om resultaten av den pågående övervakningen visar att den enda BSE-smittade geten var ett isolerat fall, kan övervakningen reduceras eller fortsätta endast under en begränsad tidsperiod så att pålitligheten hos resultaten från den ökade testningen ökar.

I det värsta tänkbara fallscenariot, där en ökning av BSE-fall påvisas hos får och getter, kan en ökad övervakning tänkas bli aktuell.

2.3.3. Hjortdjur

För närvarande planeras inga åtgärder i EU när det gäller *Chronic Wasting Disease* (CWD). Det finns inga tecken på att CWD förekommer i EU, och om sjukdomen förekommer måste den i så fall vara väldigt sällsynt, eftersom den annars skulle förväntas ha upptäckts vid det här laget. Inte heller finns det några konkreta bevis på överföring av CWD till människor, eller på att rådjur skulle vara mottagliga för BSE. Om det genom försök eller erfarenheter från fältet däremot skulle framkomma att något sådant förekommit, skulle detta kräva en ändring av riktlinjerna för CWD.

Då det endast finns begränsad tillgång på uppgifter om övervakningen i EU kommer en undersökning att inledas i början av 2006, med målet att bekräfta bilden av situationen. Det kommer att bli en målinriktad undersökning, i linje med EFSA:s yttrande. Innan undersökningen inleds bör dock olika riskhanteringsåtgärder övervägas under förberedelserna inför undersökningen, huvudsakligen vilka åtgärder som skall vidtas om ett positivt CWD-fall påvisas hos hjortdjur, samtidigt som man beaktar vetenskapliga rön om riskpotentialen.

2.4. Indelning av länder efter BSE-risk

Strategiskt mål:

Förenkling av indelningskriterierna och avslutande av indelningen av länderna före den 1 juli 2007

Målet med en indelning efter BSE-risk är att fastställa handelsbestämmelser för varje riskkategori, något som ger de importerande länderna de nödvändiga garantierna för skyddet av djur- och folkhälsa. Villkoren för sådan handel är redan fastställda i de existerande rekommendationerna i *Terrestrial Animal Health Code* från Internationella byrån för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (OIE).

De nuvarande fem indelningskriterierna i kodexen ledde till en slutlig BSE-status som inte nödvändigtvis speglade den verkliga situationen. Detta beror på att några av de andra kriterierna är onödigt rigida och inte anpassade till risken. Dessutom är det nuvarande systemet med fem kategorier väldigt komplicerat. Det är inte heller nödvändigt att bibehålla tre olika kategorier för länder med BSE-risk, eftersom handelsvillkoren är i stort sett desamma. De fem kategorierna infördes i TSE-förordningen i avvaktan på att man inom OIE skulle enas om ett förändrat system. OIE inledde för två år sedan en process för att ändra och förenkla indelningen av länder efter deras BSE-riskstatus i tre kategorier.

Vid generalförsamlingen i maj 2005 nådde man fram till en överenskommelse om det förenklade indelningsförfarandet, inklusive övervakningskraven för de olika kategorierna. Det förenklade indelningsförfarandet omfattar följande tre kategorier:

- Kategori 1: Länder med en försumbar BSE-risk och ett reducerat aktivt övervakningsprogram som utarbetats för påvisning av 1 per 50 000 – import är tillåten utan restriktioner.
- Kategori 2: Länder med en kontrollerad BSE-risk och ett aktivt övervakningsprogram som utarbetats för påvisning av 1 per 100 000 – import är tillåten när det specificerade riskmaterialet avlägsnats.
- Kategori 3: Länder med en BSE-risk som inte är fastställd. Landet kommer endast att tillåtas exportera ett begränsat urval av handelsprodukter.

De nuvarande bestämmelserna i TSE-förordningen bör ändras på grundval av denna nya internationella standard. Efter antagandet av de nya indelningskriterierna bör länderna indelas, med början hos de viktigaste handelspartnerna. Om OIE inte lyckas dela in länderna före den 1 juli 2007 bör EU dela in länderna efter den nya internationella standarden.

2.5. Översyn av riktlinjerna för utslaktning vid TSE hos får och getter

Strategiskt mål:

Översyn och uppmjukning av utrotningsåtgärderna för får och getter med hänsyn till de nya diagnostikverktyg som finns tillgängliga, samtidigt som den nuvarande nivån på konsumentskyddet säkerställs

2.5.1. Gällande lagstiftning

Enligt de nuvarande bestämmelserna skall hela besättningen avlivas om TSE påvisas hos getter och besättningen skall avlivas helt eller delvis (känsliga genotyper) om TSE upptäcks hos får, även när det gäller atypiska fall. För att förbättra den genetiska resistensen inom fårpopulationen infördes ett obligatoriskt avelsprogram med minimikrav för besättningar med högt avelsvärde från och med den 1 april 2005. Med atypiska fall menas TSE-fall hos vilka BSE kan uteslutas; de upptäcks ofta genom aktiv övervakning utan kliniska tecken, har ingen eller mycket begränsad spridning i en besättning, men förekommer hos får med genotyper som betraktas som resistenta mot BSE (till skillnad från klassisk skrapie). Vidare kan den molekylära särskiljande testning som gällt sedan januari 2005 utesluta förekomsten av BSE inom några veckor hos de flesta TSE-fall. När BSE kan uteslutas finns det inte längre någon risk för folkhälsan och totalslakt av hela djurbesättningar skulle kunna betraktas som en med hänsyn till folkhälsan oproportionerlig åtgärd.

I tabellen nedan anges antalet positiva får och getter inom infekterade besättningar.

	Får	Getter
2002	1,3 %	0,7 %
2003	2,8 %	0,3 %
2004	3,5 %	1,2 %

Det bör noteras att det i de flesta besättningar inte upptäcktes några fler fall genom utslaktning, särskilt när atypiska fall hade hittats. Hos andra besättningar kunde en TSE-infektion påvisas hos upp till 40 % av djuren.

2.5.2. Framtida val av vägledande principer

Kommissionen skulle vilja föreslå en uppmjukning av utslaktningspolitiken för alla fall där BSE kan uteslutas (får och getter), kombinerat med utökad testning inom de infekterade besättningarna och slakt för mänsklig konsumtion av alla djur i alla åldersgrupper hos infekterade besättningar om snabbtestningen ger negativa resultat. Villkoren för certifiering av en besättning bör också betraktas som ytterligare ett sätt att utrota TSE.

2.6. Utslaktning av kohorter av nötkreatur

Strategiskt mål:

Att förhindra omedelbar utslaktning av kohorten

2.6.1. Gällande lagstiftning

I den gällande lagstiftningen om TSE föreskrivs att de djur som befinner sig i samma kohort som ett positivt BSE-fall skall avlivas och destrueras (utslaktning). Med kohortdjur menas djur utan några symptom, men som antas vara utsatta för en högre risk att infekteras med BSE på grund av en epidemiologisk förbindelse. Detta innebär, när det gäller hondjur, avkomman till det positiva BSE-fallet ("födelsekohort") eller djur som fått samma foder som det positiva djuret under sitt första år i livet ("foderkohort").

2.6.2. Framtida val av vägledande principer

Man kan överväga alternativ till den nu använda kohortdestrueringen. Ett alternativ som föreslagits skulle vara att man sköt upp utslaktningen och destrueringen till slutet av djurets produktiva liv, som föreslås i OIE:s internationella djurhälsokodex, eller att man tillät att de slaktade djuren ingick i livsmedelskedjan efter ett negativt snabbtestresultat. Även om en sådan uppmjukning skulle möjliggöra avel och användning av mjölk bör beslutet att göra undantag från utslaktningen överlåtas till medlemsstaterna, så att de kan ta ställning till frågan utifrån de potentiella konsekvenserna för deras exportmarknader. Ett beslut om att skjuta upp utslaktningen skulle också fattas av medlemsstaterna. Denna uppmjukning skulle inte äventyra den nuvarande nivån på konsumentskyddet. En uppmjukning skulle inte endast reducera de ekonomiska konsekvenserna, utan också de sociala konsekvenserna av fullständig kohortdestruering, en aspekt som ofta framförs som ett av de huvudsakliga skälen till invändningar mot utslaktningspolitiken.

Tabellen nedan visar antalet djur som avlivats och testats under 2003–2004 och antalet positiva fall som påvisats bland kohortdjuren.

År	2003	2004	Totalt
Antal testade djur	25 747	16 471	42 218
BSE-fall	10	5	15

På medellång sikt kan man tänka sig att slakt för mänsklig konsumtion tillåts om ett negativt TSE-testresultat kan visas upp, om specificerat riskmaterial avlägsnas och om antalet fall minskar. Efter hand som förekomsten av BSE minskar, minskar dock också kostnaderna för utslaktning, och ur konsumentsynvinkel (och handelssynvinkel) kan en total utslaktning av hela djurbesättningar för destruering vara den lösning som föredras, särskilt i medlemsstater där BSE inte förekommer eller är väldigt sällsynt. Detta skulle medlemsstaterna själva bestämma.

2.7. Restriktionerna i Förenade kungariket

Strategiskt mål:

Att diskutera ett upphävande av de kompletterande restriktionerna på exporten av nötkött och nötköttsprodukter från Förenade kungariket om de fastställda villkoren uppfylls

2.7.1. Gällande lagstiftning

Enligt rådets beslut 98/256/EG (beslutet om embargo för Förenade kungariket) och påföljande ändringar skall Förenade kungariket säkerställa att levande nötkreatur och produkter därav inte sänds från dess territorium till andra medlemsstater eller till tredje länder utom då särskilda villkor är uppfyllda (urbanat kött, inte kreatur som är äldre än 30 månader o.s.v.).

2.7.2. Framtida val av vägledande principer

År 1996 införde Förenade kungariket 30-månadersregeln (Over-Thirty-Months, OTM) som en folkhälsoskyddsåtgärd, vilken innebär förbud mot användning för mänsklig konsumtion av kött från de flesta djur som vid slakten är över 30 månader gamla. Den 1 december 2004 informerade Förenade kungariket kommissionen om det beslut som fattats om att ersätta OTM-regeln med ett testningssystem, som i de andra medlemstaterna, och att permanent utesluta djur som är födda före den 1 augusti 1996 från livsmedels- och foderkedjan.

Innan man kan börja diskutera möjligheten att avskaffa embargot för Förenade kungariket bör olika villkor vara uppfyllda. Bl.a. skall förekomsten i Förenade kungariket ha fallit till under 200 BSE-fall per miljoner vuxna djur, och det kontrollbesök som Kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor (FVO) gjorde i juni 2005 skall visa på godkända resultat. Den 10 mars 2005 bekräftade Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) att förekomsten av BSE-fall låg under 200 per miljon vuxna djur.

När båda villkoren är uppfyllda, särskilt det om ett godkänt resultat av FVO:s kontrollbesök, kan en diskussion inledas med medlemsstaterna om att avskaffa embargot, troligtvis under det fjärde kvartalet 2005.

3. ÄNDRINGAR PÅ LÅNG SIKT (2009 - 2014)

Strategiskt mål:

Att ändra åtgärderna på grundval av existerande teknik och de senaste vetenskapliga rönen

Om den positiva utvecklingen fortsätter kan man, med hänsyn till uppmjukningen av åtgärderna på kort och medellång sikt, överväga ytterligare uppmjukningar av åtgärderna. Användningen av validerade tester på levande djur kan i framtiden komma att möjliggöra spårning och utslaktning av positiva djur, och en ytterligare uppmjukning av åtgärderna kan därför kanske komma att ske tidigare. De olika möjligheterna kan omfatta följande:

3.1. Övervakning

Man kan föreställa sig följande olika scenarier på lång sikt:

- En gradvis minskning av övervakningsnivån kan bibehållas om den positiva tendensen fortsätter, med fokus på äldre djur eller på födelsekohorter om vilka endast begränsade uppgifter finns tillgängliga.
- Om BSE-fall endast påvisas hos djur över 10 år, d.v.s. födda före den 1 januari 2002, kan man besluta att permanent utesluta de djuren från foder- och livsmedelskedjan (destrueringssystemet) och tillhandahålla ekonomiskt stöd till utslaktning av de djuren i slutskedet av deras produktiva liv. Övervakningsstrategin skulle till sist endast omfatta undersökning av kliniskt suspekta djur (passiv övervakning) och en underhållsstrategi i linje med OIE:s rekommendationer.
- Man skulle också kunna överväga att testa alla djur vid en viss ålder med ett test för levande djur, om ett sådant finns tillgängligt.

3.2. Specificerat riskmaterial

Om BSE-fallen inte upptäcks bland djur under en viss ålder eller om antalet fall sjunker under en överenskommen nivå, kan skyldigheten att avlägsna det specificerade riskmaterialet upphävas för denna åldersgrupp. Alternativt kan man överväga en permanent minimiförteckning över specificerat riskmaterial i särskilda nervvävnader (hjärna, ryggmärg) från nötkreatur i vissa åldersgrupper, som en försiktighetsåtgärd mot framtida epidemier eller sporadiska fall.

3.3. Certifiering av besättningar

När alla nötkreatur kan testas med ett test för levande djur, skulle en certifiering av besättningens status kunna införas i linje med vad som görs när det gäller tuberkulos eller brucellos.

3.4. Genetisk resistens hos getter

Om ytterligare forskning visar att vissa genotyper inom getpopulationen är genetiskt resistent, bör utrotningsstrategin få en översyn mot bakgrund av detta.

4. ALTERNATIVA SCENARIER OM DEN POSITIVA TENDENSEN INTE FORTSÄTTER

Alla indikatorer rörande förekomsten av BSE hos nötkreatur tyder på att en framtida ökning av BSE-fallen inte är trolig. Ett alternativt scenario bör dock ställas upp för det fallet att den positiva tendensen inte bekräftas i vissa medlemsstater. Vid planeringen av en strategi på medellång och lång sikt för får och getter samt hjorddjur bör ett möjligt värsta scenario också övervägas. Detta skulle omfatta följande:

- **En ogynnsam BSE-tendens i vissa medlemsstater**

Om den positiva tendensen inte bekräftas i vissa medlemsstater skulle man kunna tänka sig att tillämpa strängare åtgärder för avskaffande av specificerat riskmaterial i dem än i de andra medlemsstaterna. I yttersta fall skulle ett temporärt embargo kunna tänkas, något som gör det möjligt att hantera situationen i de individuella medlemsstaterna utan att man straffar de andra medlemsstater där den negativa tendensen inte bekräftats.

- **BSE hos får och getter**

Om det som en följd av den intensiva övervakningen av getter skulle bekräftas att BSE förekommer i stor skala hos får- och getpopulationen, bör stränga åtgärder vidtas i form av fullständig testning av får och getter och därmed också särskiljande testning av TSE-fallen och en omfattande förteckning över specificerat riskmaterial på grundval av vetenskaplig rådgivning, som i ett värsta tänkbara scenario skulle kunna innebära en fullständig destruering av kadavret.

Detta kommer också att öka behovet av ett avelsprogram för resistens inom fårpopulationen.

- ***Chronic Wasting Disease (CWD)* hos hjorddjur**

Om CWD skulle bekräftas som en följd av den undersökning som planeras 2006 kan detta leda till ett beslut om permanenta bestämmelser om avlägsnande av specificerat riskmaterial.

5. SLUTSATSER

Vi har kommit långt och kommissionen har infört ett omfattande komplex av stränga EU-åtgärder. De senaste 10 åren har kommissionen utarbetat 70 rättsakter (grundläggande rättsakter och genomförandebestämmelser) där stränga åtgärder fastställs på EU-nivå. Den viktigaste rättsakt som skyddar människor och djur från risken för BSE och andra TSE antogs den 22 maj 2001. Det rör sig om Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, i dagligt tal kallad "TSE-förordningen". Denna förordning började tillämpas kort därefter, nämligen den 1 juli 2001.

Olika indikatorer tyder på att BSE-epidemin börjat avta och att situationen har blivit klart bättre på senare år, tack vare de riskreducerande åtgärder som vidtagits. Målet för de kommande åren när det gäller TSE-förordningen är att säkerställa en uppmjukning av åtgärderna, samtidigt som den höga livsmedelssäkerhet som infördes genom TSE-kontrollerna under de senaste 10 åren bibehålls. Uppmjukningen av åtgärderna bör vara riskbaserad och återspegla framsteg inom teknik såväl som de senaste vetenskapliga rönen, och skulle också ha en positiv effekt på näringslivets och jordbrukarnas konkurrenskraft i EU.

6. BILAGA I

Diagram 1: BSE-fall från 2001 till 2004

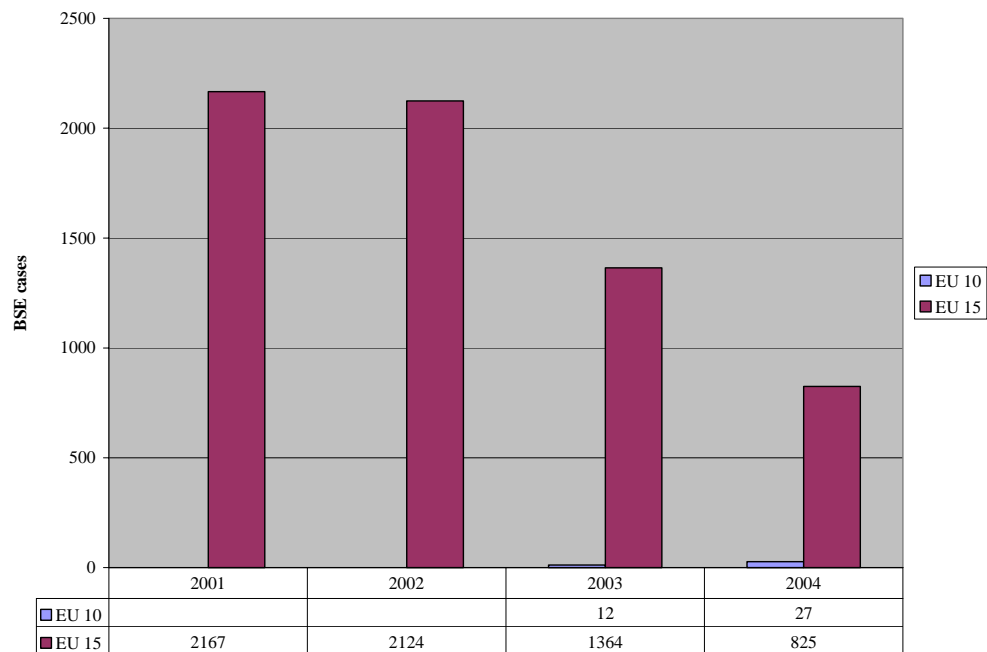

Diagram 2 : BSE-fall per födelsekohort

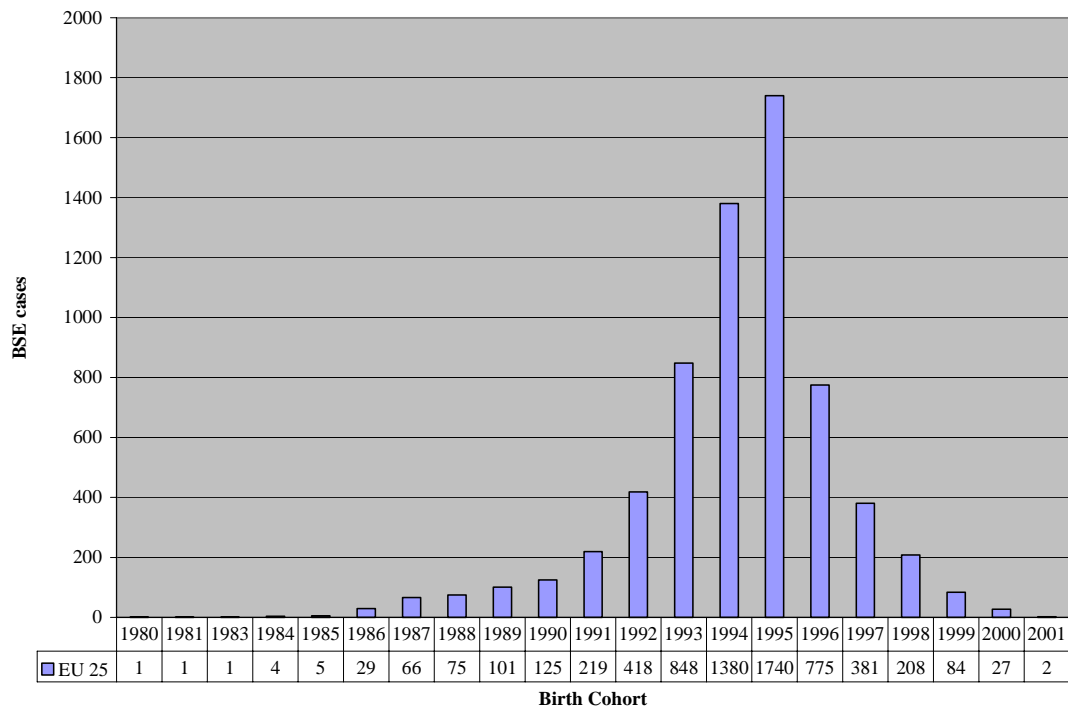
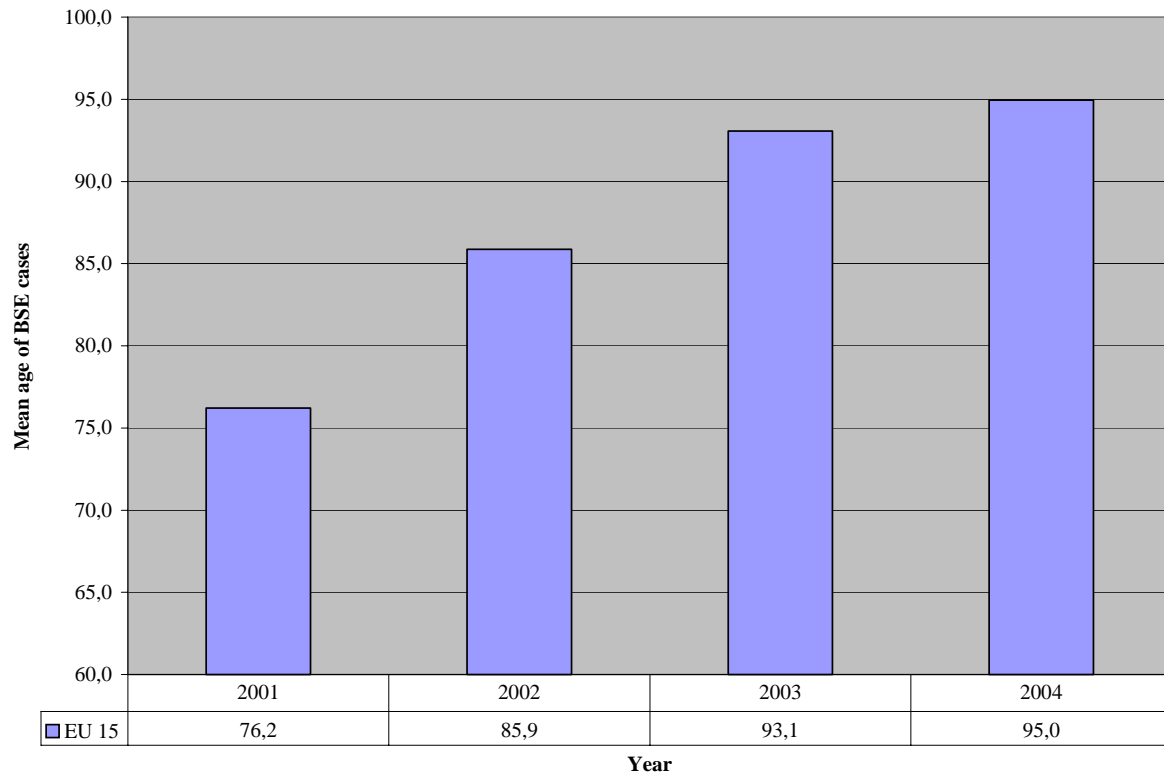

Diagram 3: Genomsnittsåldern för positiva fall hos friska, slaktade djur i EU-15

7. **BILAGA II: ÖVERVAKNINGSDATA**

Tabell 1: Antal testade nötkreatur från januari 2001 till december 2004

Åldersgrupp	Friska slaktdjur	Riskdjur	Självdöda djur
< 24 månader	3 370 000	70 000	55 000
24–29	3 035 000	455 000	355 000
30–35	6 715 000	655 000	515 000
36–41	3 065 000	395 000	310 000
42–47 månader	2 400 000	330 000	260 000
>= 48 månader	17 235 000	3 060 000	2 405 000
Totalt	35 820 000	4 965 000	3 900 000

Tabell 2: Kostnader (miljoner euro) per konstaterat BSE-fall mellan januari 2001 och december 2004

Åldersgrupp	Friska slaktdjur	Riskdjur
< 24 månader	Inga fall	Inga fall
24–29 månader	Inga fall	10,2
30–35 månader	302	29,5
36–41 månader	69	17,8
42–47 månader	11	0,9
Alla < 48 månader	64	4,3
Alla => 48 månader	0,76	0,04
Alla åldersgrupper	1,56	0,07

8. **BILAGA III: KOSTNADER KNUTNA TILL ÖVERVAKNINGSPROGRAMMET**

Tabell 1: Beräknad åldersfördelning av nötkreatur som testats från januari 2001 till december 2004

Åldersgrupp	Friska slaktdjur	Riskdjur	(Självdöda djur)
< 24 månader	3 370 000	70 000	55 000
24–29	3 035 000	455 000	355 000
30–35	6 715 000	655 000	515 000
36–41	3 065 000	395 000	310 000
42–47 månader	2 400 000	330 000	260 000
>= 48 månader	17 235 000	3 060 000	2 405 000
Totalt	35 820 000	4 965 000	3 900 000

Tabell 2: Antal konstaterade BSE-fall hos unga nötkreatur från januari 2001 till december 2004

Åldersgrupp	Friska slaktdjur				Riskdjur			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
< 24 månader	0	0	0	0	0	0	0	0
24–29 månader	0	0	0	0	2	0	0	0
30–35 månader	0	1	0	0	0	1	0	0
36–41 månader	0	1	1	0	0	1	0	0
42–47 månader	3	0	2	5	5	1	3	2
Totalt < 48 månader	3	2	3	5	7	3	3	2

Tabell 3: Antal utförda test från januari 2001 till december 2004 per konstaterat fall

Åldersgrupp	Friska slaktdjur	Riskdjur
24–29 månader	Inga fall	177 500
30–35 månader	6 715 000	515 000
36–41 månader	1 532 500	310 000
42–47 månader	240 000	16 250
Alla åldersgrupper	34 743	1 572

Tabell 4: Kostnader (miljoner euro) för BSE-övervakningen mellan januari 2001 och december 2004

De totala kostnaderna för BSE-testningen beräknas till 40–50 euro per test där 45 euro antas vara genomsnittskostnaden

Åldersgrupp	Friska slaktdjur	Riskdjur
< 24 månader	152	3
24–29 månader	137	20
30–35 månader	302	29
36–41 månader	138	18
42–47 månader	108	15
Alla < 48 månader	836	86
Alla åldersgrupper	1 612	223

Tabell 5: Kostnader (miljoner euro) per konstaterat BSE-fall mellan januari 2001 och december 2004

Åldersgrupp	Friska slaktdjur	Riskdjur
< 24 månader	Inga fall	Inga fall
24–29 månader	Inga fall	10,2
30–35 månader	302	29,5
36–41 månader	69	17,8
42–47 månader	11	0,9
Alla < 48 månader	64	4,3
Alla => 48 månader	0,76	0,04
Alla åldersgrupper	1,56	0,07